

ZINKNIVEAU – ERFARINGER FRA PRAKSIS

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Økologiske svineproducenters eksperimenter med udfasning af zink, har ført til værdifulde erfaringer.

Af Tove Serup, SEGES Økologi Innovation og Torben Jensen Vestjyllands Andel

Mange danske svineproducenter ønsker at udfase brugen af ekstra zink efter fravæning, og det har ført til en række individuelle eksperimenter, hvor der er gjort værdifulde erfaringer. De erfaringer, der videregives i denne artikel er fra den økologiske produktion, men de er også relevante for den konventionelle driftsform.

NÆRINGSSTOFNIVEAU VERSUS TRIVSEL

Normerne for næringsstoffer i foderet angives med decimal og i nøje afgrænsede vægt-/alders intervaller. Når det anvendes på et tidssvarende genmateriale burde det give en sikker produktion. Derfor har det i alles bevidsthed en meget høj prioritet at overholde de gældende normer. Men hvad sker der, hvis man fastlægger sin egen norm, f.eks. ved et lavere proteinniveau?

Erfaringer fra flere økologiske svineproducenter viser, at et foder med lavt proteinindhold (i forhold til normen) kan give tilfredsstillende produktionsresultater både mht. tilvækst og kødprocent, hvis grisene i øvrigt er sunde og veltilpasse. Faktisk har det vist sig, at et lavere proteinniveau i sig selv kan bidrage til grisenes trivsel.

RÅVAREVALG

Normalt siger man, at et foder til fravænnede grise skal bestå af de bedste råvarer og være alsidig sammensat.

Men det har vist sig, at et foder med forklistet stivelse er meget velfungerende til fravænnede grise. I den økologiske svineproduktion er grisene minimum 7 uger ved fravæning og vejer 13 – 14 kg. Det er vigtigt, at grisene er tilvænnet foderet fra 4 ugers alderen, så de ikke oplever et foderskift samtidig med fravæningen.

OPTIMALT ZINKNIVEAU – HVAD ER DET?

Reglerne siger, at det samlede høje zinkniveau max må være 2500 mg/ton foder de første 2 uger efter fravæning. Det har været en overset mulighed, at de er lovligt at anvende et lavere niveau. Det er dyrlægen, der fastlægger niveauet, og hvis det vurderes at f.eks. halv mængde er tilstrækkelig i den pågældende besætning, så er det fuldt lovligt. Det vigtige er, at man følger dyrlægens anvisning og ikke selv lægger niveauet.

Det har vist sig, at det i nogle besætninger kan fungere helt uden ekstra zink, men det er vigtigt, at de andre tiltag kobles på, når zinken forbruget reduceres.

ANDRE TILSÆTNINGSSTOFFER

Der er en jungle af forskellige "helsekostprodukter", og der eksperimenteres rigtig meget. Effekten kan stort set være umulig at opgøre.

Der er spændende perspektiver i at bruge en mangfoldighed af div. tilsætningsstoffer. En jagt på lige netop dét nye/alternative stof, der fuldt ud erstatter zink er gået ind, men sandsynligheden for, at det lykkes forekommer minimal.

OPRYDNING....

Problembesætninger er parate til at prøve alt – og det gør de! Ret hurtigt er det umuligt at skelne indsatser og effekter fra hinanden.

I besætninger med store problemer (diarre´/halebid/øresår m.v.) har det vist sig nyttigt at sanere alle tiltag væk og begynde på en frisk. Måske har man selv gjort ondt værre, da man tilføjede tiltag nr. 4 eller 5? Når tavlen er vasket ren begyndes fra bunden igen – bl.a. med de indsatser, der er nævnt her.

STEDBUNDEN EFFEKT

Det er ikke så underligt, at det, der virker ét sted ikke virker et andet. Det hele handler om biologi. Er man nysgerrig efter at møde den udfordring, er man mere end halvvejs!

CASE

Økologisk svineproducent Jesper Kjeldtoft fik fuldstændig bugt med fravænningsdiarréen ved

at bruge foderet Green Care 10 zink fra Vestjyllands Andel, som:

- Indeholder mindre zink (1500 PPM)
- Har en god stivelses fordøjelighed (indeholder forklistet byg, hvede og havre)
- Har en god fedtsyresammensætning
- Indeholder max soja (10 %)
- Har et lavt proteinniveau (135 g st. ford./FEsv. mod typisk 150-160 g)